

I aste – Päästmise moodul.

1. Mooduli (minimaalne) maht

19,5 akadeemilist tundi, sellest auditoorne töö 7 akadeemilist tundi ja praktikum 12,5 akadeemilist tundi.

2. Mooduli eesmärk

Koolitav oskab tegutseda merepäästeüksuse meeskonna liikmena ning on omandanud otsingu- ja päästetöödeks vajalikud päästmise oskused.

3. Õpiväljundid

3.1. Mooduli edukal läbimisel koolitav:

- 3.1.1. teab ja oskab kasutada päästevahendeid veest päästmiseks;
- 3.1.2. teab ohutusnõudeid ning oskab ära tunda riske ja neid ennetada;
- 3.1.3. tunneb otsingute läbiviimise põhimõtteid ja osaleb meeskonnaliikmena otsingutel;
- 3.1.4. oskab töötada meeskonnas, on valmis meeskonnatöös, tunneb käemärke ja muid märguandmise mooduseid;
- 3.1.5. oskab kannatanu seisundit hinnata, teda transpordiks ette valmistada ja transportida;
- 3.1.6. oskab kasutada päästevõtteid;
- 3.1.7. teab ja oskab kasutada veesõiduki pukseerimise töövõtteid;
- 3.1.8. teab ja oskab abistada veesõiduki madalikult vabastamisel;
- 3.1.9. teab tulekustutusviise ja nende sobivust erinevates olukordades;
- 3.1.10. teab ja oskab kasutada põhilisi sidevahendeid;
- 3.1.11. oskab kasutada omandatud teadmisi ennetus- ja merepäästetöös.

4. Nõuded osalemiseks

- 4.1. Eelnevalt on läbitud merepäästesüsteemi ja juhtimise, esmaabi ja enesepääste moodul. Peab vastama vabatahtlikele merepäästjatele esitatud tervislikele ja füüsilistele nõuetele.

5. Oskuste näitamine ja hindamiskriteeriumid

- 5.1. Mooduli läbimise tingimusteks on moodulis aktiivne osalemine ning õppemahu läbimine täies ulatuses;
- 5.2. Oskuste näitamine ja hindamiskriteeriumid on välja toodud peatükis 6. Üksikute toimingute ajastus ja järjestus vastab antud olukorra asjaoludele ja tingimustele ning on suunatud potentsiaalse hädaohu ja ellujäämist ähvardavate riskide vähendamisele.
- 5.3. Sooritust ei arvestata kui temaatilises plaanis esitatud hindamiskriteeriumid ei ole täidetud.
- 5.4. Sooritus ei arvestata kui on ilmselged puudujäägid käitumismudelil, soorituses, mis reaalses situatsioonis on ohuks endale kui teistele.

6. Teoreetiline ja praktiline õpe toimuvad metoodiliselt õiges järjestuses ning hõlmavad järgmisi teemasid (tabelis on näidatud minimaalne õppemaht):

Teema	Teoreetilised loengud (AT)	Praktiline õpe (AT)	Sisu	Arvestusel nõutud teadmised
Teema 1. Levinumad päästevahendid.	1,0		1.1 Otsinguseadmed ja abivahendid: 1.1.1 binoklid, öövaatlusseadmed, prožektorid, radar ja nende kasutamine; 1.1.2 turvanöör, päästerõngas, päästevõrk ja nende kasutamine; 1.1.3 Isiklik varustus. Päästeülikond, mask, snorkel, lestad ja nende kasutamine; 1.2 Pukseerimis-, side- ja kustutusvahendid: 1.2.1 otsad, nuga/kirves; 1.2.2 käsiraadiojaamad, sidelahendusega kiiver; 1.2.3 tuletõrjevahendid päästetegevuses;	Hindamine: – teab, millised on peamised otsinguseadmed ja abivahendid SAR töödel ning oskab neid kasutada; – teab ja oskab kasutada pukseerimis-, side- ja kustutusvahendeid. Pädevuse näitamise meetodid: – teadmiste kontroll;
Teema 2 . Tööohutus ja riskide äratundmine	1,0		2.1 Ohutuse tagamine: 2.1.1 ohutusnõuete täitmine; 2.1.2 peamised ohud: 2.1.2.1 ohud pukseerimisel ja madalikult päästmisel; 2.1.2.2 ohud pinnaltpääse operatsiooni läbiviimisel; 2.1.2.3 ohud tulekustutustöödel; 2.1.2.4 ohud otsingutel; 2.1.2.5 ohud inimese päästmisel veest;	Hindamine: – teab, kuidas täita ohutusnõudeid; – teab, millised ohud varitsevad erinevatel otsingu- ja päästetöödel, oskab neid hinnata ja maandada; – oskab päästeoperatsiooni läbiviimiseks valida õige varustuse; – teab, milline on päästeoperatsioonil kasutatav ohutusvarustus; oskab

			2.1.2.6 ohud transpordil; 2.1.3 riskide hindamine ja maandamine; 2.1.4 õige varustuse (sh isikukaitsevarustuse) valik ja hooldus: 2.1.4.1 ülesandele vastav riietus; 2.1.4.2 õige riietumine; 2.1.4.3 varustuse regulaarne ja nõuetekohane hooldus. 2.2 Ohutusvarustus: 2.2.1 täispuhutav päästevest: 2.2.1.1 manuaalne avamine; 2.2.1.2 automaatne avamine; 2.2.2 käsiraadiojaamad; 2.2.3 päästevahendid, nt päästerõngad, ja nende varustatuse kontroll. 2.3 Veesõiduki mehitamine: 2.3.1 veesõiduki ja varustatuse kontroll; 2.3.2 meeskonna kvalifikatsioon: 2.3.2.1 liikmete arv; 2.3.2.2 ühine arusaam, kokkutöötamine; 2.3.3 ohutud töövõtted veesõidukil: 2.3.3.1 töö tekil (vest, kindad, turvarakmed jm); 2.3.3.2 otsade ohutu käsitlemine: 2.3.3.2.1 sidumine; 2.3.3.2.2 otstest üle liikumine; 2.3.3.2.3 otsade klaarimine; 2.3.3.2.4 ohutu töötsoon.	seda kasutada ning hooldada; – teab veesõiduki mehitamise põhimõtteid; – saab aru meeskonna ning otsingu- ja päästetöö põhimõtetest; – teab ja oskab rakendada ohutuid töövõtteid veesõidukil (töö tormiga, otsade ohutu käsitlemine – kuidas ohutult otsi siduda, kuidas üle liikuda, klaarida, ohutu töötsoon); Pädevuse näitamise meetodid: – teadmiste kontroll;
Teema 3. Otsingud: visuaalne otsing	1,0	2,0	3.1 Otsinguga seotud mõisted ja definitsioonid;	Hindamine: – teab visuaalse otsingu põhimõtteid;

			3.2 Ilmastik: 3.2.1 vihm; 3.2.2 udu; 3.2.3 lainetus; 3.2.4 päike; 3.2.5 lahtine jää; 3.2.6 videvik; 3.3 Otsingumeetodid: 3.3.1 Visuaalne vaatlus: 3.3.1.1 rollide vahetamine; 3.3.1.2 moraal, motivatsioon; 3.3.1.3 sõidukiirus; 3.3.1.4 läbitud otsinguala suuruse hindamine (% üldsuurusest), sellest teavitamine; 3.3.2 elektroonilised vahendid; 3.3.3 otsingumustrid: 3.3.3.1 paralleelotsing; 3.3.3.2 laienev ruut; 3.3.3.3 sikk-sakk-liin (slaalom); 3.3.3.4 sektorotsing; 3.3.3.5 kindlal kursil toimuva otsing; 3.3.4 abivahendid: 3.3.4.1 prožektor; 3.3.4.2 binokkel; 3.3.4.3 radar; 3.3.4.4 öövaatlusseadmed; 3.3.4.5 soojuskaamera; 3.3.4.6 valgusrakett; 3.3.4.7 kuulamine.	<ul style="list-style-type: none"> – oskab hinnata raskendavaid asjaolusid ning nendest lähtuvalt tööülesannet läbi viia (ilmastik, aeg, veeolud jms); – saab aru meeskonnatöö põhimõtetest visuaalsel otsingul (rollide vahetamine, morali ja motivatsiooni hoidmine); – mõistab otsingumustreid ning oskab kasutada abivahendeid; Pädevuse näitamise meetodid: <ul style="list-style-type: none"> – teadmiste kontroll; – <u>praktiline ettenäitamine</u>; – otsingualal visuaalse otsingu läbiviimine, – sektorite jagamine alusel lähtuvalt meeskonnaliikmete arvust, – objektide avastamine, optimaalse sõidukiiruse valik, rollide jagamine, vahetamine, abivahendite kasutamine, oskab hinnata läbitud otsinguala suurust ja sellest teavitada;
--	--	--	--	--

Teema 4. Kannatanu päästmine veest	1,0	3,5	<p>4.1 Erisused päästmisel sõltuvalt veekogust:</p> <p>4.1.1 meri;</p> <p>4.1.2 järv;</p> <p>4.1.3 jõgi;</p> <p>4.2 Veesõidukist ja kaldalt päästmine:</p> <p>4.2.1 distants, ohutu kaugus;</p> <p>4.2.2 visuaalne kontakt, häälkontakt;</p> <p>4.2.3 aeg:</p> <p>4.2.3.1 asukoha määramine;</p> <p>4.2.3.2 ilmastikuolud;</p> <p>4.2.3.3 meeskond;</p> <p>4.2.4 abivahendid;</p> <p>4.2.4.1 maamärgid.</p> <p>4.3 Ettevalmistus pinnaltpäästeks:</p> <p>4.3.1 varustuse kontroll;</p> <p>4.3.2 julgestusliin;</p> <p>4.3.3 vette sisenemine;</p> <p>4.3.4 kommunikatsioon (käemärgid, raadioside, valgusallikad jne).</p> <p>4.4 Ujumisviisid kannatanu lähenemisel:</p> <p>4.4.1 vaba stiil;</p> <p>4.4.2 maski ja snorkliga ujumine;</p> <p>4.4.3 silmside;</p> <p>4.4.4 suhtlemine kannatanuga – häälkontakt.</p> <p>4.5 Kannatanu haardesse võtmine, kannatanu haardest vabanemise võtted:</p> <p>4.5.1 lähenemine;</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – saab aru erineva iseloomuga veekogude erisusest ning sellest lähtuvatest päästetoimingutest; – teab, kuidas päästa veekogu kaldalt ja veesõidukist (milline on ohutu kaugus, samuti, kuidas kannatanuga suhelda ning kuidas hinnata päästeoperatsioonile kuluvat aega, mh töö efektiivseks korraldamiseks); – oskab kasutada abivahendeid ning mõistab maamärkide määramise olulisust päästetegevuses ning oskab seda rakendada; teab, kuidas kannatanut veesõidukisse või kaldale transportida ja tõsta; – tunneb ohutuid töövõtteid (sh mootori seiskamine) kannatanu käitlemisel veesõiduki juures; – oskab hinnata veekogu ja sisenemiskoha iseloomu; – oskab kontrollida varustust enne vette sisenemist (nii ise kui julgestaja); – oskab meeskonnatööd – julgestaja abistab varustuse seljapanekul (sh lestad, mask ja snorkel), kinnitab julgestusliini, kontrollib liini ning jälgib päästjat;
---	------------	------------	---	---

			4.5.2 abivahendite kasutamine; 4.5.3 haarest vabanemine; 4.5.4 käemärgid; julgestaja tegevus.	<ul style="list-style-type: none"> – päästja oskab ohutult vette siseneda; – teab, kuidas kannatanuni ujuda, talle läheneda ning millised tegevused on sealjuures olulised (silmside, suhtlemine, eneseohutus); – teab, kuidas kannatanut haardesse võtta ning ka vajadusel haarest vabaneda; teab, milliseid abivahendeid on päästmisel võimalik kasutada ning oskab neid päästetegevuses rakendada; – oskab kasutada signaliseerimiseks käemärke ning saab nende tähendusest aru; – julgestaja mõistab käemärkide tähendust ning teab, millised on tema kohustuslikud toimingud päästetegevuse käigus (sh vahemaa lugemine ja abistamine kannatanu käitlemisel). Pädevuse näitamise meetodid: <ul style="list-style-type: none"> – teadmiste kontroll. – <u>praktiline ettenäitamine</u>: – päästehüppe sooritamine; – kannatanu ära toomine veest; – passiivne/agressiivne kannatanu ning temaga toimetulek; – käemärgid, julgestaja tegevus.
Teema 5. Tegutsemine	0,5	2,0	5.1 Vahendid:	Hindamine:

kannatanu transportimisel		<p>5.1.1 kandraam:</p> <p>5.1.1.1 kühvelraam;</p> <p>5.1.1.2 ujuv seljalaud;</p> <p>5.1.1.3 käepärastest vahenditest (tekk, koormakate vms);</p> <p>5.1.2 veesõiduk:</p> <p>5.2 Kannatanu transpordiks ette valmistamine:</p> <p>5.2.1 kannatanu seisundi hindamine ja jälgimine;</p> <p>5.2.2 kannatanukaardi täitmine;</p> <p>5.2.3 olukorra hindamine, looduslikud tingimused:</p> <p>5.2.3.1 ohutuima ja efektiivseima transpordiviisi valimine arvestades valitsevaid tingimusi.</p> <p>5.3 Kannatanu transportimine:</p> <p>5.3.1 kannatanu käitlemine raskesti ligipääsetavas kohas:</p> <p>5.3.1.1 ohutegurid;</p> <p>5.3.1.2 ohutud töövõtted;</p> <p>5.3.2 kannatanu käitlemine vees ja veest tõstmisel:</p> <p>5.3.2.1 ohutegurid;</p> <p>5.3.2.2 ohutud töövõtted;</p> <p>5.3.2.3 päästevõrgu ning käepäraste vahendite kasutamine;</p> <p>5.3.2.4 mootori seiskamine vajadusel; kannatanu asend.</p> <p>5.4 Koostöö kiirabiga;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – oskab transportimiseks kasutada erinevaid vahendeid (kühvelraam, seljalaud); – oskab transpordivahendit käepärastest vahenditest valmistada; – teab, milliseid võtteid kasutada kannatanu asetamiseks transpordivahendile ning kuidas kannatanu kindlalt kinnitada; – oskab hinnata kannatanu seisundit, seda jälgida, teab, mis on kannatanukaart ning kuidas seda täita ning mis infot sealt saab; – oskab valida olukorrale vastavalt ohutuima ja efektiivseima transpordiviisi; – oskab käsitleda kannatanut erinevates keskkondades (vesi, raskesti ligipääsetavad kohad); – oskab hinnata ohutegureid kannatanu transpordil ning rakendada ohutuid töövõtteid; – teab, kuidas kannatanut veesõidukis transportida (paigutamine, lainetusega arvestamine, kannatanu pea jälgimine, kui on pikali jmt). – teab, milline peab olema kannatanu asend tõstmisel ja transportimisel; – oskab kannatanut õigete
---------------------------	--	--	---

				tõstmisvõtetega tõsta veesõidukile. Pädevuse näitamise meetodid: <ul style="list-style-type: none"> – teadmiste kontroll; – <u>praktiline ettenäitamine</u>; – kannatanu ettevalmistamine transpordiks ja tõstmiseks; – kannatanu transport vees; – kannatanu transport veesõidukist kaldale; – kannatanu transport veesõidukist kaile; – kannatanu tõstmine veesõidukisse.
Teema 6 Veesõiduki käsitlemine	0,5	1,0	6.1 Veesõidukid: 6.1.1 veesõiduki merekõlbulikkuse kontroll; 6.1.2 veesõiduki kasutatavad käsklused ja terminid; 6.1.3 meeskonna ja kannatanute paigutus alusel; 6.2 Tegutsemine inimene üle parda (MOB) olukorras: 6.2.1 käitumine: teadaandmine, päästevahendid, jälgimine; 6.2.2 erinevad MOB manöövrid; 6.2.3 ohutu manööverdamine: alltuule/pealtuule; 6.2.4 GPS seadmed; 6.3 Koostöö teiste SRU üksustega	Hindamine: <ul style="list-style-type: none"> – oskab kontrollida veesõiduki korrasolekut meresõiduks; – teab erinevaid veesõidukil antavaid käsklusi; – oskab õigesti reageerida MOB olukorras; – teab veesõiduki manöövreid MOB olukorras; – oskab veesõidukit ohutult ankurdada; – teab veesõiduki peamisi seadmeid ja üldist konstruktsiooni; – tunneb peamisi kasutatavaid termineid. Pädevuse näitamise meetodid:

				<ul style="list-style-type: none"> – teadmiste kontroll; – <u>praktiline ettenäitamine</u>; – veesõiduki merekõlblikkuse kontrollharjutus; – MOB olukord (oma meeskonnaliige) peab järgima kõiki protseduure meeskonnaliikme leidmiseks ning pardale aitamiseks.
Teema 7. Tegutsemine pukseerimisel	1,0	2,0	7.1 Pukseerimise ettevalmistamine: 7.1.1 olukorra hindamine, võimalikud ohud; 7.1.2 kommunikatsioon; 7.1.3 reeglid ja vastutus, pukseerimisleping. 7.2 Lähendamise viisid 7.2.1 paralleelne; 7.2.2 ristuv; 7.2.3 45-kraadise nurga alt; 7.2.4 tagurdamine. 7.3 Otsade toimetamine pukseeritavani 7.3.1 viskeliin; 7.3.2 viskerõngas. 7.4 Otsade kinnitamine 7.4.1 konfiguratsioonid, nimetused (springid, põikiotsad); 7.4.2 otsade kontroll; 7.4.3 sõlmed pukseerimiseks. 7.5 Pukseerimise viisid 7.5.1 ahtris pukseerimine; 7.5.2 pardati pukseerimine. 7.6 Pukseerimiskiirus;	Hindamine: <ul style="list-style-type: none"> – teab, kuidas pukseerimisolukorras käituda ja millised on pukseerimisoperatsiooni tööohutuse reeglid; – oskab erinevaid tegureid arvesse võttes pukseerimisoperatsiooni ette valmistada; – tunneb pukseerimise puhul kehtivaid reegleid ja teab vastutust; – teab erinevaid lähenemise viise pukseerimisoperatsioonil ning oskab neid rakendada; – oskab ohutult toimetada pukseeritavani kinnitusotsasid ning oskab otsasid kinnitada; – teab käitumisreegleid pingul otste puhul; – pukseerimiskolmnurga kasutamine; – tunneb pukseerimisviise ning oskab olukorrast lähtuvalt valida ohutuima;

		<p>7.6.1 pukseerimiskiiruse valik arvestades:</p> <p>9.6.1.1 veesõidukite suurust;</p> <p>9.6.1.2 ilmastiku tingimusi;</p> <p>9.6.1.3 kaugust.</p> <p>7.7 Tuled, märgid, helisignaalid;</p> <p>7.8 Meeskonna ülesanded pukseerimisel;</p> <p>7.8.1 Pukseerimise vahi korraldus;</p> <p>7.8.2 ohutu paiknemine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – teab, milline on ohutu pukseerimise kiirus ning tegureid, millest see sõltub; – oskab valida ohutu kiiruse; – teab ja oskab kasutada pukseerimisel rakendatavaid tulesid, märke ja helisignaale; – teab, millised on meeskonna ülesanded pukseerimisel; – oskab veesõidukit ohutult ja efektiivselt kai külge kinnitada ja sealt vabastada. <p>Pädevuse näitamise meetodid:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teadmiste kontroll; – <u>praktiline ettenäitamine</u>; – pukseerimise protseduuride läbiviimine (pardati ja ahtrist).
Teema 8. Veesõiduki madalikult päästmine	0,5	<p>8.1 Olukorra hindamine:</p> <p>8.1.1 võimalikud inimvigastused;</p> <p>8.1.2 veesõiduki eripärad;</p> <p>8.2 Veesõiduki kere kontrollimine:</p> <p>8.2.1 vigastuste hindamine.</p> <p>8.2.2 lekete sulgemine;</p> <p>8.3 Süvise vähendamine:</p> <p>8.3.1 vabastamissuuna määramine;</p> <p>8.3.2 jahil poomi ja masti kasutamine kallutamiseks;</p> <p>8.3.3 mootorpumba kasutamine.</p>	<p>Hindamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teab veesõiduki madalikult päästmise ja vabastamise protseduure (vigastuste hindamine, sh inimvigastused, ja järelkontroll); – teab kuidas käepäraste vahenditega sulgeda veesõiduki kerel esinevaid lekkeid; – oskab määrata aluse vabastamissuuna; – teab, milliseid vabastusmeetodeid

			8.4 Veesõidukite madalikult vabastamine: 8.4.1 pukseerimisotste kinnitamine; 8.4.2 kommunikatsiooni loomine (raadio, audio-visuaalne); 8.4.3 vabastamismeetodite kasutamine. 8.5 Vigastuste hindamine: 8.5.1 veesõiduki kere järelkontroll.	rakendada. Pädevuse näitamise meetodid: – teadmiste kontroll;
Teema 9. Tegutsemine veesõiduki tulekahju korral	0,5	2,0	9.1 Olukorra hindamine 9.2 Väikesed põlengud 9.3 Ulatuslikud põlengud 9.4 Protseduurid: 9.4.1 esmased tegevused: 9.4.1.1 kütuse juurdevoolu sulgemine; 9.4.1.2 plahvatusohu hindamine; 9.4.1.3 õhuavade sulgemine jmt. 9.4.2 inimeste paiknemine juhul kui pole neid võimalik teisele veesõidukile ümber paigutada. 9.4.3 tule lokaliseerimine ja likvideerimine.	Hindamine: – oskab valida tuletõrjetööde iseloomule kohast varustust; – teab, kuidas käituda tulekahju korral, läbiviidavate toimingute ajastus ja järjestus vastavad olukorra asjaoludele ja tingimustele; – teab, milliseid toiminguid, tehnikaid ja tulekustutusaineid tule lokaliseerimiseks ja likvideerimiseks kasutada. Pädevuse näitamise meetodid: – teadmiste kontroll; – <u>praktiline ettenäitamine</u> : – tulekahju kustutamine veega, kasutades kombineeritud joatoru; – tulekahju kustutamine vahu, pulbri või muu tuld tõrjuva aine abil.

7. Õppemeetod

- 7.1. Õpe toimub teoreetilises ja praktilises vormis vastavalt õppekavale.
- 7.2. Koolitavate arv grupis on maksimaalselt 12 inimest.
- 7.3. Praktilised harjutused viiakse läbi minimaalselt 2 instruktori poolt.
- 7.4. Õppe raames rakendatakse koolitava suhtes kontrollitud stressiolukordasid, mis annab koolitavale reaalse ettekujutuse hädaolukorras käitumisest.

8. Kasutatavad õppevahendid:

- 8.1. kaks veesõidukit;
- 8.2. treeningotsad;
- 8.3. julgestusotsad;
- 8.4. päästeülikonnad (vaheülikonnad, ülikonna kapuuts, kindad);
- 8.5. termokaitsevahendid;
- 8.6. kaitsekiivrid;
- 8.7. VHF-raadiojaamad, ESTER jaamad;
- 8.8. pürotehnilised vahendid (sh näidised);
- 8.9. tulekustutusvahendid (tulekustuti, tekk);
- 8.10. mootorpump;
- 8.11. esmaabivahendid (sh kühvelraam, seljalaud, lahased);
- 8.12. esmaabivahendid ohutuse tagamiseks;
- 8.13. videomaterjal;
- 8.14. printitud või digitaalne jaotusmaterjal;
- 8.15. projektor, pabertahvel, sülearvuti.

9. Koolitusmaterjalid

- 9.1. Tööohutust merepäästetegevuses käsitlevad materjalid.
Pinnaltpäästmist käsitlev kirjandus.
Tuletõrjekoolituse materjalid.
Pukseerimist käsitlevad materjalid (sh vastutusleping).
Madalikult vabastamise materjalid (sh kinni jäänud laevu puudutavad materjalid).
Esmaabi käsitlev kirjandus.
Merepäästeüksuse metoodiline juhise.